
Spis treści

Wykaz skrótów _____	XIII
Literatura _____	XVII
Przedmowa _____	XXI

Część A. Testy

Uwagi do testów: _____	1		
Test 1 _____	2	Odpowiedzi do testu 1 _____	80
Test 2 _____	6	Odpowiedzi do testu 2 _____	82
Test 3 _____	9	Odpowiedzi do testu 3 _____	85
Test 4 _____	13	Odpowiedzi do testu 4 _____	86
Test 5 _____	17	Odpowiedzi do testu 5 _____	88
Test 6 _____	21	Odpowiedzi do testu 6 _____	91
Test 7 _____	25	Odpowiedzi do testu 7 _____	94
Test 8 _____	28	Odpowiedzi do testu 8 _____	96
Test 9 _____	32	Odpowiedzi do testu 9 _____	98
Test 10 _____	36	Odpowiedzi do testu 10 _____	100
Test 11 _____	40	Odpowiedzi do testu 11 _____	102
Test 12 _____	44	Odpowiedzi do testu 12 _____	104
Test 13 _____	48	Odpowiedzi do testu 13 _____	107
Test 14 _____	52	Odpowiedzi do testu 14 _____	110
Test 15 _____	56	Odpowiedzi do testu 15 _____	112
Test 16 _____	59	Odpowiedzi do testu 16 _____	114
Test 17 _____	64	Odpowiedzi do testu 17 _____	116
Test 18 _____	68	Odpowiedzi do testu 18 _____	118
Test 19 _____	72	Odpowiedzi do testu 19 _____	120
Test 20 _____	76	Odpowiedzi do testu 20 _____	122

Część B. Kazusy

Kazus 1. Traktaty objęte zasięgiem Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów z 1969 r. _____	125
Kazus 2. Przyjęcie tekstu traktatu _____	127
Kazus 3. Ratyfikacja _____	127
Kazus 4. Obowiązek nieudaremniania przedmiotu i celu traktatu przed jego wejściem w życie _____	128

Kazus 5. Wejście w życie umowy międzynarodowej _____	129
Kazus 6. Przystąpienie do umowy _____	130
Kazus 7. Zwolnienie z pełnomocnictw _____	131
Kazus 8. Sprzeciw wobec zastrzeżenia _____	132
Kazus 9. Interpretacja traktatu _____	133
Kazus 10. Traktaty a państwa trzecie _____	133
Kazus 11. Naruszenie prawa wewnętrznego w zakresie kompetencji zawierania umów międzynarodowych _____	134
Kazus 12. Błąd _____	136
Kazus 13. Przekupstwo przedstawiciela państwa _____	137
Kazus 14. Wygaśnięcie umowy międzynarodowej (zasadnicza zmiana okoliczności, jednostronne naruszenie umowy) _____	138
Kazus 15. Wygaśnięcie traktatu wskutek zawarcia traktatu późniejszego _____	139
Kazus 16. Zawieszenie działania traktatu _____	140
Kazus 17. Stosunki dyplomatyczne a traktaty _____	140
Kazus 18. Sukcesja traktatów w przypadku inkorporacji państwa _____	142
Kazus 19. Sukcesja traktatów w przypadku cesji _____	143
Kazus 20. Nowe państwo niepodległe a traktaty państwa–poprzednika _____	144
Kazus 21. Odpowiedzialność państwa _____	145
Kazus 22. Immunitet nietykalności osobistej przedstawiciela dyplomatycznego _____	146
Kazus 23. Ograniczenia i zastosowanie immunitetu nietykalności osobistej _____	147
Kazus 24. Immunitety członków personelu administracyjno-technicznego _____	148
Kazus 25. Immunitety konsula _____	149
Kazus 26. Przesłuchiwanie przedstawicieli dyplomatycznych i urzędników konsularnych w charakterze świadków _____	150
Kazus 27. Wody wewnętrzne, morze terytorialne i strefa przyległa _____	151
Kazus 28. Linia podstawowa, wody wewnętrzne, morze terytorialne, strefa przyległa _____	153
Kazus 29. Linia podstawowa, wody wewnętrzne, morze terytorialne, strefa przyległa oraz wyspy _____	154
Kazus 30. Wody wewnętrzne, wody archipelagowe oraz morze terytorialne _____	155
Kazus 31. Prawo nieszkodliwego przepływu _____	157
Kazus 32. Nieszkodliwy przepływ z niebezpiecznym ładunkiem _____	158
Kazus 33. Zagrożenia dla żeglugi _____	159
Kazus 34. Prawo do szelfu kontynentalnego _____	159
Kazus 35. Prawo pościgu na morzu otwartym _____	160
Kazus 36. Kolidzja na morzu otwartym _____	161
Kazus 37. Przelot przez narodową przestrzeń powietrzną _____	162
Kazus 38. Odpowiedzialność za szkody kosmiczne _____	163
Kazus 39. Skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka _____	165
Kazus 40. Petycja do Komitetu Praw Człowieka ONZ _____	166
Kazus 41. Ekstradycja _____	167
Kazus 42. Wybór niestałych członków Rady Bezpieczeństwa _____	168
Kazus 43. Głosowanie w Radzie Bezpieczeństwa _____	168
Kazus 44. Rozpatrywanie sporu przez Radę Bezpieczeństwa _____	169
Kazus 45. Głosowanie w Zgromadzeniu Ogólnym ONZ _____	170

Kazus 46. Znaczenie wyroku Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości	171
Kazus 47. Strony przed MTS	172
Kazus 48. Wykładnia wyroku MTS	172
Kazus 49. Rewizja wyroku MTS	173
Kazus 50. Jeńcy wojenni	174
Kazus 51. Cudzoziemiec w konflikcie zbrojnym	175
Kazus 52. Kurtuazja międzynarodowa, zasady pierwszeństwa	176
Kazus 53. Kurtuazja międzynarodowa, wizytówki	183
Kazus 54. Kurtuazja międzynarodowa, tytułowanie	183
Kazus 55. Kurtuazja międzynarodowa, zaproszenia	184

Część C. Tablice

Tabl. 1. Skład społeczności międzynarodowej. Podmioty prawa międzynarodowego	187
Tabl. 2. Społeczność międzynarodowa a społeczność wewnętrzna poszczególnych państw	188
Tabl. 3. Prawo międzynarodowe a prawo krajowe	188
Tabl. 4. Relacje między prawem międzynarodowym publicznym, prawem krajowym i prawem Unii Europejskiej	189
Tabl. 5. Transformacja norm prawa międzynarodowego do polskiego porządku prawnego	190
Tabl. 6. Hierarchia norm w prawie międzynarodowym	190
Tabl. 7. Typy zobowiązań w prawie międzynarodowym	191
Tabl. 8. Periodyzacja historii prawa międzynarodowego	191
Tabl. 9. Zasady w prawie międzynarodowym	192
Tabl. 10. Źródła prawa międzynarodowego	193
Tabl. 11. Źródła prawa międzynarodowego a podstawy wyrokowania MTS	194
Tabl. 12. Zasięg obowiązywania norm prawa międzynarodowego	195
Tabl. 13. Zwyczaj w prawie międzynarodowym a zwyczaj w prawie krajowym	196
Tabl. 14. Zwyczaj międzynarodowy – elementy	197
Tabl. 15. Wygaśnięcie normy zwyczajowej	198
Tabl. 16. Niektóre podziały umów międzynarodowych	198
Tabl. 17. Zakres zastosowania Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów z 1969 r.	200
Tabl. 18. Forma umowy międzynarodowej	200
Tabl. 19. Uroczysta budowa umowy międzynarodowej	201
Tabl. 20. Zasada alternatu i zasada lewicy przy zawieraniu umów międzynarodowych	202
Tabl. 21. Porozumienie zawarte w drodze wymiany not	203
Tabl. 22. Przyjęcie tekstu umowy a przyjęcie umowy	203
Tabl. 23. Zawieranie umów międzynarodowych w oparciu o Konwencję wiedeńską	204
Tabl. 24. Procedura zawierania umów międzynarodowych według prawa polskiego	205
Tabl. 25. Tryby wiązania się umowami międzynarodowymi i ich stosowanie według prawa polskiego	206
Tabl. 26. Zwolnienie z obowiązku przedkładania pełnomocnictw	207
Tabl. 27. Udzielanie pełnomocnictw według prawa polskiego	207

Tabl. 28. Stosowanie umowy międzynarodowej w czasie _____	208
Tabl. 29. Dopuszczalność zastrzeżeń do umów międzynarodowych _____	208
Tabl. 30. Sprzeciw wobec zastrzeżenia _____	209
Tabl. 31. Cel i metoda interpretacji umów międzynarodowych _____	209
Tabl. 32. Interpretacja umów międzynarodowych – rodzaje _____	209
Tabl. 33. Reguły interpretacji umów międzynarodowych _____	210
Tabl. 34. Traktaty a państwa trzecie _____	210
Tabl. 35. Przyczyny nieważności umowy międzynarodowej _____	211
Tabl. 36. Przyczyny wygaśnięcia umowy międzynarodowej _____	212
Tabl. 37. Procedura postępowania w przypadkach nieważności i wygaśnięcia umowy międzynarodowej _____	213
Tabl. 38. Zawieszenie stosowania traktatu _____	214
Tabl. 39. Kodyfikacja prawa międzynarodowego _____	215
Tabl. 40. Rozwój historyczny kodyfikacji prawa międzynarodowego _____	216
Tabl. 41. Akty jednostronne państw w prawie międzynarodowym _____	217
Tabl. 42. Atrybuty podmiotowości międzynarodowej _____	217
Tabl. 43. Podmioty prawa międzynarodowego _____	218
Tabl. 44. Elementy definicji państwa – państwo suwerenne _____	218
Tabl. 45. Podział państw _____	219
Tabl. 46. Powstawanie i zaprzestanie istnienia państw _____	219
Tabl. 47. Odpowiedzialność międzynarodowa _____	220
Tabl. 48. Formy odpowiedzialności międzynarodowej _____	220
Tabl. 49. Środki przymusu w prawie międzynarodowym _____	221
Tabl. 50. Podstawowe definicje sukcesji państw _____	221
Tabl. 51. Przedmiot sukcesji państw _____	222
Tabl. 52. Typ sukcesji państw i zasady sukcesji w odniesieniu do traktatów _____	222
Tabl. 53. Przedmiot uznania _____	222
Tabl. 54. Znaczenie uznania _____	223
Tabl. 55. Rodzaje uznania _____	223
Tabl. 56. Organy państwa w stosunkach zewnętrznych _____	224
Tabl. 57. Funkcje dyplomatyczne _____	225
Tabl. 58. Ustanowienie misji dyplomatycznej _____	225
Tabl. 59. Członkowie misji dyplomatycznej _____	226
Tabl. 60. Przywileje i immunitety dyplomatyczne _____	227
Tabl. 61. Członkowie urzędu konsularnego _____	227
Tabl. 62. Kurtuazja międzynarodowa a protokół dyplomatyczny _____	228
Tabl. 63. Niektóre skróty używane w życiu dyplomatycznym _____	228
Tabl. 64. Zwierzchnictwo terytorialne i jego ograniczenia _____	229
Tabl. 65. Sposoby nabycia terytorium _____	230
Tabl. 66. Terytorium państwa _____	231
Tabl. 67. Niektóre podziały granic państwowych _____	231
Tabl. 68. Ustalenie przebiegu granic _____	232
Tabl. 69. Rzeki w prawie międzynarodowym _____	232
Tabl. 70. Kodyfikacja prawa morza w XX wieku _____	233
Tabl. 71. Obszary morskie – podział _____	233
Tabl. 72. Linia podstawowa (zasadnicza) _____	234

Tabl. 73. Rozkład obszarów morskich _____	234
Tabl. 74. Maksymalna szerokość obszarów morskich _____	235
Tabl. 75. Zatoki wchodzące w skład wód wewnętrznych _____	236
Tabl. 76. Prawo nieszkodliwego przepływu na morzu terytorialnym _____	237
Tabl. 77. Jurysdykcja państwa nadbrzeżnego na morzu terytorialnym _____	237
Tabl. 78. Różnice między prawem nieszkodliwego przepływu a prawem przejścia archipelagowym szlakiem morskim na wodach archipelagowych _____	238
Tabl. 79. Obszary morskie – charakterystyka _____	239
Tabl. 80. Prawo wizyty i rewizji na morzu otwartym _____	240
Tabl. 81. Prawo pościgu _____	240
Tabl. 82. Sytuacja prawna przestrzeni powietrznej _____	241
Tabl. 83. Międzynarodowa żegluga powietrzna _____	241
Tabl. 84. Sytuacja prawna przestrzeni kosmicznej _____	242
Tabl. 85. Zasady ratownictwa kosmicznego _____	242
Tabl. 86. Traktatowe potwierdzenie granic Polski _____	243
Tabl. 87. Ludność podlegająca jurysdykcji terytorialnej państwa _____	244
Tabl. 88. Sposoby nabycia obywatelstwa polskiego _____	244
Tabl. 89. Rozwiązywanie konfliktów wielokrotnego obywatelstwa (dwóch i więcej państw) _____	245
Tabl. 90. Obywatelstwo Unii Europejskiej a obywatelstwo państw członkowskich Unii _____	245
Tabl. 91. Uprawnienia wynikające z obywatelstwa Unii Europejskiej _____	246
Tabl. 92. Generacje praw człowieka _____	246
Tabl. 93. System ochrony praw człowieka _____	247
Tabl. 94. Kontrola przestrzegania praw człowieka – mechanizmy Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych z 1966 r. _____	248
Tabl. 95. System Europejskiej konwencji praw człowieka z 1950 r. _____	249
Tabl. 96. Postępowanie przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka w trybie skargi indywidualnej (po wejściu w życie Protokołu dodatkowego Nr 14 do Europejskiej konwencji praw człowieka z 1950 r.) _____	250
Tabl. 97. Formy ochrony udzielanej cudzoziemcom na terytorium Polski _____	251
Tabl. 98. Ekstradycja w prawie międzynarodowym _____	252
Tabl. 99. Ekstradycja w prawie polskim _____	252
Tabl. 100. Definicja międzyrządowej organizacji międzynarodowej _____	253
Tabl. 101. Niektóre podziały organizacji międzynarodowych* _____	254
Tabl. 102. Niektóre podziały członkostwa w organizacjach międzynarodowych _____	255
Tabl. 103. Jednostki organizacyjne organizacji międzynarodowych _____	256
Tabl. 104. Niektóre podziały organów organizacji międzynarodowych _____	256
Tabl. 105. Struktura organizacji międzynarodowych _____	257
Tabl. 106. Uchwały organizacji międzynarodowych – charakterystyka _____	258
Tabl. 107. Uchwały organizacji międzynarodowych – podział _____	258
Tabl. 108. Podejmowanie uchwał w organizacjach międzynarodowych _____	258
Tabl. 109. Zasady Organizacji Narodów Zjednoczonych _____	259
Tabl. 110. Członkostwo w Organizacji Narodów Zjednoczonych _____	260
Tabl. 111. System Organizacji Narodów Zjednoczonych _____	261
Tabl. 112. Głosowanie w głównych organach ONZ _____	262

Tabl. I 13. Sprawy ważne w Zgromadzeniu Ogólnym ONZ _____	263
Tabl. I 14. Skład Rady Bezpieczeństwa ONZ _____	264
Tabl. I 15. Sankcje Rady Bezpieczeństwa ONZ _____	264
Tabl. I 16. Prawo europejskie _____	265
Tabl. I 17. Źródła prawa Unii Europejskiej _____	265
Tabl. I 18. Instytucje Unii Europejskiej _____	266
Tabl. I 19. Środki rozwiązywania sporów międzynarodowych _____	267
Tabl. I 20. Procedura wyboru sędziów MTS _____	268
Tabl. I 21. Funkcje MTS _____	269
Tabl. I 22. Rewizja wyroku MTS _____	269
Tabl. I 23. Jurysdykcja MTS _____	270
Tabl. I 24. Doktryna <i>Rousseau-Portalisa</i> _____	270
Tabl. I 25. Etapy rozwoju regulacji prawa międzynarodowego związane z wojną _____	271
Tabl. I 26. Zakaz użycia siły zbrojnej w prawie międzynarodowym _____	272
Tabl. I 27. Definicja agresji _____	273
Tabl. I 28. Prawo do samoobrony w Karcie Narodów Zjednoczonych _____	274
Tabl. I 29. Źródła prawa wojennego _____	274
Tabl. I 30. Siły zbrojne _____	275
Tabl. I 31. Podstawowe prawa jeńców _____	276
Tabl. I 32. Zakończenie wojny _____	276
Tabl. I 33. Międzynarodowe trybunały karne _____	277
Tabl. I 34. Jurysdykcja przedmiotowa Międzynarodowego Trybunału Karnego _____	278

Część D. Słownik wybranych wyrazów i wyrażeń obcojęzycznych

Część E. Zadania i ćwiczenia

1. Zadania i ćwiczenia z zakresu prawa traktatów _____	303
2. Zadania i ćwiczenia z zakresu prawa dyplomatycznego i konsularnego _____	307
3. Zadania i ćwiczenia z zakresu prawa morza _____	311
4. Zadania i ćwiczenia z zakresu prawa lotniczego i kosmicznego _____	314
5. Zadania i ćwiczenia z zakresu praw człowieka _____	317
6. Zadania i ćwiczenia z zakresu prawa organizacji międzynarodowych _____	321
7. Zadania i ćwiczenia z zakresu prawa rozwiązywania sporów międzynarodowych _____	324
8. Zadania i ćwiczenia z zakresu prawa humanitarnego _____	327
9. Zadania i ćwiczenia z zakresu historii prawa międzynarodowego _____	330

Część F. Leksykon

Historia prawa międzynarodowego w zarysie _____	337
Wprowadzenie _____	337
I. Starożytność... _____	339

II. Średniowiecze... _____	340
III. XVIII–XIX w. ... _____	344
IV. Okres współczesny/nowożytny... _____	348
Indeks rzeczowy _____	353